

TOMASZ ZUZEK
BIBLIOTEKA KÓRNICKA

NIEZNANY DOKUMENT DLA JASNOGÓRSKICH PAULINÓW Z 1415 ROKU W ZBIORACH BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ*

Podczas skontrum dyplomów przeprowadzanego w Bibliotece Kórnickiej w październiku 2016 roku autor niniejszego artykułu odkrył nieznaną dotąd dokument wystawiony w 1415 roku przez Stanisława Kraska i jego brata Jakuszę, dziedziców Lgoty, dla paulinów z Jasnej Góry w Częstochowie. Znajdował się on wraz z innym dyplomem w jednej kopercie. Z niewiadomych przyczyn dokumentu tego nie opracowano, a co za tym idzie – nie posiadał on sygnatury i nie widniał w inwentarzu ani w katalogu bibliotecznym. W wyniku kwerendy spowodowanej tym znaleziskiem natrafiono na jego ślad w księdze akcesyjnej z 1954 roku, lecz opis nabytku jest zdawkowy: „Dyplom pergaminowy z roku 1415”¹. Odłożono go zapewne omyłkowo do koperty z innym, przedartym na pół dokumentem, pozyskanym w 1957 roku, i tak przeleżał zapomniany blisko 60 lat. Z zapisu w księdze akcesji wynika, że odnaleziony dyplom został zakupiony do zbiorów 28 listopada 1954 roku od Józefy Orańskiej, byłej kustosz działu muzealnego i grafiki Biblioteki Kórnickiej, razem z innymi cennymi rękopisami i starodrukami, na krótko przed jej śmiercią². Nie wymienił go w swoim wydaniu dokumentów polskich paulinów ks. Jan Fijałek, nie odnotowuje go także *Słownik historyczno-*

*Autor artykułu pragnie w tym miejscu podziękować prof. Tomaszowi Jasińskiemu i prof. Tomaszowi Jurkowi oraz dr. Miłoszowi Sosnowskiemu za cenne uwagi, jak i dr. Waldemarowi Bukowskiemu za udostępnienie do badań zdygitalizowanych materiałów.

¹ Biblioteka Kórnicka, Księga akcesji za rok 1954, s. 284, poz. 1221.

² Zob. Alina Chyczewska, *Józefa Orańska*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 1955, z. 5, s. 332–339, w szczególności s. 335, przyp. 4. J. Orańska zmarła 4 lutego 1955 roku po długiej chorobie.

-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu³. Nie wiadomo, w jaki sposób weszła w jego posiadanie Orańska, noty dorsalne wskazują na pochodzenie z archiwum klasztorne.

Ten krótki, aczkolwiek ciekawy dokument przynosi kilka nowych faktów do dziejów gospodarczych jasnogórskich paulinów oraz Lgoty i jest interesującym świadectwem historii lokalnej. Odtworzenie dziejów średniowiecznej Częstochowy i okolic, z uwagi na wyjątkowe ubóstwo źródeł, jest zadaniem niezwykle trudnym⁴, dlatego odnalezienie dokumentu, pozwalającego na poszerzenie tej wiedzy, jest godne odnotowania.

Treść dyplomu dotyczy sprzedaży gruntu we wsi Lgota koło Częstochowy prowincjałowi Mikołajowi i konwentowi paulinów z Jasnej Góry przez sołtysów i dziedziców wsi – braci Stanisława i Jakuszę. Wielkość sprzedawanej ziemi określały granice, w jakich może rozlać tamtejszy staw, a cena nie była precyzyjnie określona. Na sprzedaż gruntu przez braci zgodziła się ich matka Katarzyna oraz siostry Jachna (Jagna), Helena i Dobrochna. Ponadto w dokumencie tym Stanisław i Jakusza uwalniają nabywcę od roszczeń i ewentualnych szkód, jakie poniosłby on w związku z tą sprzedażą ze strony matki oraz sióstr. Pergamin jest krzywo przycięty, a zapis niezbyt staranny – linijki tekstu nie są proste ani równoległe, litery postawione są w nierównych odstępach od siebie. Ta niestaranność, wraz z nieco zawiłą treścią i listą świadków, przemawia za spisaniem go raczej *ad hoc* na jakimś spotkaniu aniżeli w kancelarii klasztornej. O jego powstaniu w 1415 roku świadczy pismo z epoki i oryginalna nota *in dorso*, gdzie Stanisław ma zapisany przydomek „Creska”. Taki przydomek w wersji „Kraska” odnotowany jest w *Księgach ziemskich krakowskich*, i to tylko w kilku zapiskach⁵. Nie wiadomo, gdzie spisano ten dokument – nie podano na nim miejsca dokonania sprzedaży. Jednak tekst ułożył zapewne ktoś z kancelarii klasztornej, o czym świadczy m.in. datacja – poniedziałek po św. Tomaszu z Akwinu, patronie paulinów, a jego święto przypadało wówczas w poprzedni czwartek. Prościej dla osoby duchownej byłoby

³ *Zbiór dokumentów Zakonu OO. Paulinów w Polsce*, z. 1, 1328–1464, wyd. Jan N. Fijałek, Kraków 1938; Jacek Laberschek, *Lgota*, [w:] *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, cz. 3, z. 3, opr. Waldemar Bukowski, Janusz Kurtyka, Jacek Laberschek, Zofia Leszczyńska-Skrętowa, Franciszek Sikora, Marian Wolski, red. Franciszek Sikora, Kraków 2000, s. 572–573.

⁴ Tenże, *Rycerstwo Częstochowy i najbliższych okolic (przełom XIV i XV wieku)*, „Teki Krakowskie” 1997, t. V, s. 103.

⁵ Archiwum Narodowe w Krakowie (dalej: ANK), Zespół 29/1 Księgi ziemskie krakowskie 1374–1814, sygn. Terr. Crac. 312, s. 150, 153, 189 (oraz na s. 144 zap. 28?).

napisać *feria secunda post dominica Letare*, która to 4 niedziela wielkiego postu była poprzedniego dnia. Dokument ten jest potwierdzeniem odbytej już wcześniej transakcji, za którą paulini dokonali pełnej zapłaty. Przed dalszym szczegółowym omówieniem treści dokumentu najpierw należy jednak spojrzeć na status własnościowy ówczesnej Lgoty.

Mnichów z konwentu paulińskiego św. Wawrzyńca koło Budy na Węgrzech sprowadził na ziemie polskie w 1382 roku książę Władysław Opolczyk. Osadził ich przy dawnym kościele parafialnym na Jasnej Górze, w bezpośrednim sąsiedztwie Częstochowy, i bardzo szczerze uposażył⁶.

W tym czasie Lgota, wzmiankowana w źródłach już w 1383 roku, podzielona była na część królewską i szlachecką⁷. Część królewska została nadana paulinom przez Władysława Jagiełłę już w 1393 roku⁸. Jednak lokalne rycerstwo niechętnie czyniło ustępstwa terytorialne na rzecz klasztoru, gdyż włości dziedziczne stanowiły jej główne źródło utrzymania i dawały gwarancje zachowania uprzywilejowanej pozycji społecznej⁹. Stąd zapewne szlachecka część Lgoty przeszła na własność jasnogórskich paulinów wyłącznie w drodze zakupu – najpierw w 1471 roku nabyto od braci Mikosza i Jana Gosławskich z Lgoty ich część tej dziedziny, a cztery lata później odkupiono resztę wsi od dziedziców z Mokrej: Jana, Łukasza i Lasoty¹⁰. Po uzyskaniu pełnego działu szlacheckiego, a co za tym idzie – ostatecznie całej wsi, dokument z 1415 roku, dotyczący jedynie terenu rozlewiska, stał się już nieaktualny i być może z tego powodu „wybył” z jasnogórskiego archiwum. Wydaje się, że zapisaną na nim transakcję pomiędzy dziedzicami Lgoty a klasztorem wiązać należy z nadaniem paulinom w 1414 roku przez króla Władysława Jagiełłę sąsiadującej bezpośrednio z Lgotą wsi Kalej wraz ze wszystkimi użytkami, m.in. stawami, młynami, i prawem połowu¹¹.

To w tym nowym nabytku należy upatrywać bezpośrednią przyczynę chęci zakupu przez zakonników terenu w graniczącej z tą wsią Lgocie szlacheckiej. Sam tekst dokumentu jest nieco zawiły, jednakże sprawa wydaje się dość prosta. Bracia sprzedają klasztorowi odpowiednio tyle terenu, na jaki może wylać staw „na obie

⁶ Stefan Krakowski, *Dzieje Częstochowy od wieku XII do początków XIX*, [w:] *Dzieje Częstochowy od zarania do czasów współczesnych*, red. Alfred Czarnota i in., Katowice 1964, s. 32.

⁷ Jacek Laberschek, *Rycerstwo Częstochowy...*, s. 103.

⁸ Tamże, s. 104, przyp. 4.

⁹ Tamże, s. 111.

¹⁰ Tamże oraz Jacek Laberschek, *Lgota...*, s. 572.

¹¹ *Zbiór dokumentów...*, nr 65, s. 120 i n.

części ich dziedziny”. Użyte w dokumencie słowo *piscina* ma w średniowiecznej łacinie wiele znaczeń, może dotyczyć stawu rybnego (sztucznego lub naturalnego), odgraniczzonego miejsca na rzece, na którym łowi się ryby, ale może również oznaczać młynówkę, tzw. przekopę, przez którą woda doprowadzana była do młyna wodnego¹². To raczej w związku z działalnością młyna (istniejącego przy granicy lub mającego powstać w tym miejscu) aniżeli z gospodarką rybną należy wiązać chęć zakupu tego terenu przez klasztor. Po spiętrzeniu wody jazem zapewne cofała się ona i rozlewała na terenach położonych w Lgocie po obu stronach stawu-strumyka, stąd wzmiankowane wyżej obie części dziedziny. Bez tego zabiegu młyn wodny nie mógłby funkcjonować. Mimo że w rzezonym dokumencie podano, iż sprzedaż odbyła się za zgodą i wiedzą matki oraz wspomnianych sióstr Stanisława i Jakuszy, to znalazł się tam także zapis uwalniający klasztor od wszelkich pretensji powstałych w przyszłości z tytułu tego zakupu ze strony tejeż matki i sióstr. Rodzeni bracia Stanisław i Jakusza musieli być niedzielni, dziedziczyli swoją część Lgoty po zmarłym ojcu, o którym dokument nie wspomina. Dziedzina ta zabezpieczała więc wiano matki-wdowy Katarzyny i posagi dla trzech sióstr Dobrochny, Heleny i Jachny. Zatem musiał znaleźć się w dokumencie taki zapis, aby wszelkie roszczenia przerzucić na tychże braci, na wypadek gdyby wspomniana matka, siostry lub ich przyszli mężowie dopomnieli się o należny im majątek.

Dokument, z uwagi na nieco zawiłą treść, należałoby jeszcze rozpatrzyć pod kątem ewentualnego fałszerstwa. Przez ubóstwo zachowanego materiału rękopiśmiennego do wczesnych dziejów Jasnej Góry nie ma dostatecznej bazy do porównania jego tekstu, jednak zdradza on pewne cechy wspólne z dokumentem z 1413 roku dla paulinów wieruszowskich, również dotyczącym stawu, a uznanym przez ks. Fijałka za falsyfikat¹³. Powstał on, zdaniem Fijałka, w jednym czasie wraz z innym falsyfikatem notorycznym – aktem fundacyjnym konwentu paulińskiego w Wieruszowie¹⁴. W akcie tym, tak jak w dokumencie z 1415 roku, również występuje zabezpieczenie przed przyszłymi krzywdami, który to zapis był dla ks. Fijałka dowodem na podrobienie tego dyplomu¹⁵. Jednak w przypadku doku-

¹² *Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce*, t. 7, z. 4(55), red. Krystyna Weyssenhoff-Brożkova, Kraków 1994, s. 608–611.

¹³ *Zbiór dokumentów...*, nr 62, s. 115 i n.

¹⁴ Tamże, nr 47, s. 93.

¹⁵ „Znakiem niemylnym podrobienia dokumentu fundacyjnego są owe „*iniuriae*” czasów późniejszych ze strony Wieruszów Kowalskich, które rzekomy fundator tak dokładnie był przewidział”. Tamże, s. 94.

mentu Stanisława i Jakuszy z Lgoty kwestia ewentualnego fałszerstwa jest trudna do rozstrzygnięcia. Pomocna w rozwianiu tych wątpliwości byłaby z pewnością analiza oryginalnie przywieszanej pieczęci, która niestety nie zachowała się.

Dyplom dostarcza także nowych informacji do badań genealogicznych, bowiem, poza listą świadków, wymienia nieznaną do tej pory trzecią siostrę Stanisława Kraski i Jakuszy – Jachnę oraz jego matkę Katarzynę z imienia¹⁶. Występujący tam bracia, jako właściciele szlacheckiej części Lgoty, odnotowani byli dotąd dopiero w 1416 roku.¹⁷ Można zatem cofnąć tę datę o rok. Jako sołtys Lgoty Jakusza występował w źródłach jedynie w 1427 roku.¹⁸ Transakcję sprzedaży poświadczyło na dokumencie pięciu świadków, wszyscy z najbliższej okolicy Częstochowy. Ranga świadków odpowiada znaczeniu osób sprzedających i jest adekwatna do przedmiotu sprzedaży – świadkowie nie pełnili wówczas żadnych funkcji administracyjnych. Kolejno byli to: dwaj kapłani Mikołaj z Lelowa i Michał alias Mychoy, których nie udało się zidentyfikować, następnie wymieniony jest Dzierzyż dziedzic Wierzchowiska Małego, Szemko dziedzic Lubojny¹⁹ i Wiernek z Pławniowic dziedzic Mirowa²⁰.

Publikowany poniżej dokument wymienia także nieznanе dotychczas imię prowincjała paulinów w Polsce, pełniącego tę funkcję w 1415 roku. – był to prowincjał Mikołaj. Klasztor częstochowski wyróżniał się tym od innych wspólnot paulińskich w Polsce, że posiadał od końca XIV wieku rezydującego stale na Jasnej Górze prowincjała²¹. Ingerował on w wewnętrzne życie i zewnętrzną działalność konwentu, a wśród licznych pomniejszych obowiązków głównie zajmował się czuwaniem nad dobrami duchowymi i materialnymi prowincji. W jego gestii leżała także sprzedaż oraz zakupy i zapewne dlatego, jako osoba dokonująca

¹⁶ Zob. Jacek Laberschek, *Lgota...*, s. 572. Pozostałe dwie siostry oraz matka (ale ta bezimiennie) wymieniane były w źródłach jeszcze kilkakrotnie od roku 1416. Musiała zatem Jachna umrzeć niedługo po wystawieniu tego dokumentu.

¹⁷ Jacek Laberschek, *Lgota...*, s. 572.

¹⁸ Zob. tamże oraz ANK, Zespół 29/1 Księgi ziemskie krakowskie 1374–1814, sygn. Terr. Crac. 146, s. 76 i ANK, Zespół 20/10 Sąd wyższy prawa niemieckiego na zamku krakowskim, Seria 2.1 Akta (indukty), sygn. 8, s. 263.

¹⁹ *Słownik historyczno-geograficzny ziemi wieluńskiej w średniowieczu*, opr. Ryszard Rosin, Warszawa 1963, s. 106.

²⁰ Jacek Laberschek, *Mirów*, [w:] *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, cz. 4, z. 3, opr. Waldemar Bukowski, Jacek Laberschek, Andrzej Marzec, Maciej Mikuła, Karol Nabiałek, Marian Wolski, Maciej Zdanek, red. Waldemar Bukowski, Kraków 2011, s. 532.

²¹ Sykstus Szafraniec, *Konwent paulinów jasnogórskich 1382–1864*, Rzym 1966, s. 6.

transakcji, wymieniony jest on w dokumencie z imienia. Jak już wyżej wspomniano, do początków istnienia klasztoru jasnogórskiego zachował się jedynie skromny materiał źródłowy (większość archiwum klasztornego sprzed 1630 roku uległa zniszczeniu), nie można zatem odtworzyć pełnego katalogu prowincjałów, a w szczególności pełniących funkcję od czasu fundacji klasztoru w 1382 roku aż po 1536 rok. Sykstus Szafraniec w swoim wykazie prowincjałów polskiej prowincji paulinów do 1413 roku wymienia ich tylko trzech, wszystkich o imieniu Mikołaj. Kolejny prowincjał znany z imienia występuje w dokumentach dopiero w 1472 roku²². Poczet prowincjałów polskiej prowincji paulinów, poza wymienionym w niniejszym dokumencie w 1415 roku Mikołajem, można by uzupełnić o jeszcze jednego zakonnika, nieumieszczonego w spisie przez Szafranca, imieniem Aleksy, który występuje w dokumencie biskupa Zbigniewa Oleśnickiego z 1423 roku²³.

B. m., 11 marca 1415.

Stanisław i Jakusza bracia rodzeni, sołtysi dziedzice wsi Lgota, sprzedają za zgodą swojej matki Katarzyny i sióstr Jachny, Heleny i Dobrochny, za pewną sumę pieniędzy część swojej dziedziny przeorowi Mikołajowi i konwentowi paulinów z Jasnnej Góry. Jednocześnie uwalniają oni nabywcę od pretensji ze strony wspomnianej matki i sióstr.

²² Tamże, s. 114. Pierwsza wzmianka o prowincjale pojawia się w 1396 roku. Był nim wówczas Mikołaj Schurgost, tytułowany jako *prior provincialis fratrum heremitarum in Polonia* (*Zbiór dokumentów*, nr 41, s. 83, w. 20–21). Kolejnym znanym prowincjałem jest Mikołaj wymieniony w dokumencie z 1412 roku oraz znów Mikołaj w dokumencie z 1413 roku. Mimo że urząd prowincjała trwał wówczas jedynie rok, nie można wykluczyć, że w tych latach wybierano na tę funkcję tę samą osobę, którą to osobą mógł być także wzmiankowany w niniejszym dokumencie z 1415 roku prowincjał noszący imię Mikołaj. Następnym prowincjałem znanym z dokumentów jest występująca dopiero w 1472 roku kolejna osoba imieniem Mikołaj. Natomiast w *Encyklopedii Kościelnej* Nowodworskiego funkcję prowincjała od 1383 roku przypisuje się Bartłomiejowi Bolesławskiemu z miasta Alt Bunzlau (Stanisław Chodyński, *Paulini w Polsce*, [w:] *Encyklopedia Kościelna podług teologicznej encyklopedii Wettera i Weltego*, wyd. Michał Nowodworski, t. XVIII, Warszawa 1892, s. 442). Autor tego hasła nie podał jednak żadnego odniesienia do źródeł dla tej informacji, toteż nie jest ona uważana za wiarygodną (zob. Sykstus Szafraniec, *Konwent paulinów...*, s. 114, przyp. 4).

²³ Zob. tamże, nr 85, s. 157, w. 27 i 34 oraz *Zbiór dokumentów Zakonu Paulinów w Polsce*, t. 1, 1328–1464, suplement z przedmową, wykazem treści dokumentów oraz indeksami osobowymi miejsc i rzeczowymi, oprac. Jan Fijałek, [indeksy przygotował do druku Janusz Zbudniewek], Warszawa 2004, s. 25.

Or. *Kórnik, Bibl. PAN, Dypl. 256, pergamin średnio gruby o wymiarach 195 x 140 + 15 mm, po jednej pieczęci nacięcia, dorso oryg. nota: littera obligacionis Stanislaii Creska et Jacussii fratris eius i streszczenia z XVI – XVII w.*

Uw. *W datacji przyjęto, że chodzi o św. Tomasza z Akwinu, protektora zakonu paulinów, gdyż nie podano określnika ap. lub mart.*

Nos Stanislaus et Jacusius fratres germani sculteti hereditarii in Lgotha recognoscimus presentibus quibus expedit, quod ex consensu et voluntate matris nostre Katherine et sororum, scilicet Jachna, Elene et Dobrochna, vendidimus pro certa pecuniarum quantitate partem hereditatis nostre, scilicet tantum quantum piscina potest difundere ad utrasque partes ad hereditatem nostram, honorabilibus ac religiosis viris, domino Nicolao provinciali protunc existenti et fratribus tocius conventus Clari Montis in Czanstowa seu apud Czanstochowka, a quibus eciam fratribus plenam recepimus solucionem, promittentes pro omnibus impedimentis, que possent oriri ex parte matris nostre prius nominate et sororum predictarum. Si autem, quod absit, aliquod impedimentum oriretur, in quo impedimento fratres predicti dampnum aliquod perciperent, ad talium dampnorum solucionem nos per presentes obligamus ab impedimentis exbrigantes. In cuius rei testimonium nostrum sigillum est huic bene subappensum. Datum et actum feria secunda in crastino beati Thome sub anno Domini milesimo CCCCXV^o. Presentibus discretis et nobilibus Nicolao de Lelovia et Michaele alias Mychoy presbiter(is), Dzetrzyth herede in Minori Vyrzchovisko, Szemkone herede in Lvboyna, Vyernkone herede in Myrow et aliis pluribus fide dignis etc.

BIBLIOGRAFIA

Źródła

- Archiwum Narodowe w Krakowie, Zespół 20/10 Sąd wyższy prawa niemieckiego na zamku krakowskim, Seria 2.1 Akta (indukty), sygn. 8.
- Archiwum Narodowe w Krakowie, Zespół 29/1 Księgi ziemskie krakowskie 1374–1814, sygn. Terr. Crac. 312.
- Archiwum Narodowe w Krakowie, Zespół 29/1 Księgi ziemskie krakowskie 1374–1814, sygn. Terr. Crac. 146.
- Polska Akademia Nauk Biblioteka Kórnicka, Księga akcesji za rok 1954.

Opracowania

- Chodyński Stanisław, *Paulini w Polsce*, [w:] *Encyklopedia Kościelna podług teologicznej encyklopedii Wetzera i Weltego*, wyd. Michał Nowodworski, t. XVIII, Warszawa 1892.
- Chyczewska Alina, *Józefa Orańska*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 1955, z. 5, s. 332–339.
- Krakowski Stefan, *Dzieje Częstochowy od wieku XII do początków XIX*, [w:] *Dzieje Częstochowy od zarania do czasów współczesnych*, red. Alfred Czarnota i in., Katowice 1964, s. 28–80.
- Laberschek Jacek, *Lgota*, [w:] *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, cz. 3, z. 3, opr. Waldemar Bukowski, Janusz Kurtyka, Jacek Laberschek, Zofia Leszczyńska-Skrętowa, Franciszek Sikora, Marian Wolski, red. Franciszek Sikora, Kraków 2000, s. 572–573.
- Laberschek Jacek, *Mirów*, [w:] *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, cz. 4, z. 3, opr. Waldemar Bukowski, Jacek Laberschek, Andrzej Marzec, Maciej Mięka, Karol Nabiałek, Marian Wolski, Maciej Zdanek, red. Waldemar Bukowski, Kraków 2011, s. 531–535.
- Laberschek Jacek, *Rycerstwo Częstochowy i najbliższych okolic (przełom XIV i XV wieku)*, „Teki Krakowskie” 1997, t. V, s. 103–112.
- Słownik historyczno-geograficzny ziemi wieluńskiej w średniowieczu*, opr. Ryszard Rosin, Warszawa 1963.
- Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce*, t. 7, z. 4(55), red. Krystyna Weysenhoff-Brożkowska, Kraków 1994, s. 608–611.
- Szafraniec Sykstus, *Konwent paulinów jasnogórskich 1382–1864*, Rzym 1966.
- Zbiór dokumentów Zakonu OO. Paulinów w Polsce*, z. 1, 1328–1464, wyd. Jan N. Fijałek, Kraków 1938.
- Zbiór dokumentów zakonu paulinów w Polsce*, t. 1, 1328–1464, suplement z przedmową, wykazem treści dokumentów oraz indeksami osobowymi miejsc i rzeczowymi, oprac. Jan Fijałek, [indeksy przygotował do druku Janusz Zbudniewek], Warszawa 2004.

ABSTRACT

TOMASZ ZUZEK

**AN UNKNOWN 1415 DOCUMENT DRAWN UP FOR THE PAULINE MONKS FROM
JASNA GÓRA IN THE COLLECTIONS OF THE KÓRNIK LIBRARY**

During an inventory carried out in the Kórnik Library in October 2016, the author of this article found an unknown parchment document drawn up in 1415, which was purchased to be included in the library collections in 1954, but was not described or provided with a call number at the time and nobody knew about its existence for almost 60 years. In the document, brothers Stanisław and Jakusza, heads and owners of the Lgota village, confirm their sale of a part of their estate, i.e. a certain part of their land at Lgota, which could be flooded by the local pond-stream, to Mikołaj – the Provincial Superior, and the convent of the Pauline Fathers in Jasna Góra. At the same time, both brothers release the Pauline monks from any claims from their mother Katarzyna, and their sisters Jachna, Helena, and Dobrochna. The sale of the land meant for a flooded area should be related to the fact that in 1414 King Ladislaus Jagiello granted the village of Kalej neighbouring with the village of Lgota to the Pauline monks and possibly with their intention to erect a water mill. The document provides us with some new information for genealogical research on Polish nobility in the Middle Ages, and mentions the previously unknown name of the Provincial Superior of the Polish Province of Pauline Fathers – Mikołaj, who served this function in 1415.

